

Александар Вучић је у својој владавини показао да је од оних самовољника и узурпатора који стално демонстрирају неограничену надмоћ као свемоћ и на тај начин показао је не само нарцисоидност него и једну врсту аутизма - каже у интервјуу за Директно.рс Чедомир Чупић, професор Универзитета у Београду и политички аналитичар.

Професор Чупић истиче да су протести грађана уздрмали актуелни режим, који више нема ону сигурност и стабилност коју су демонстрирали ових осам година колико су на власти. Проблеми ће се све више гомилати, које Александар Вучић досадашњим начином владања више неће моћи да реши.

Масовни протести грађана се шире Србијом. Да ли је најава увођења полицијског часа била само окидач за испољавање великог незадовољства грађана према политици режима Александра Вучића?

- Најава увођења полицијског часа, скоро два месеца пошто је укинут, изазвала је грађане да се побуне против досад незапамћене самовоље Александра Вучића. Планетарну пошаст у виду пандемије вируса корона Вучић је приграбио да до краја покаже своју праву природу која се испољава у мешавини деспотских, тиранских и диктаторских карактеристика владавине. Пандемија је оголила његову претензију да апсолутно располаже животима и смрћу грађана Србије! Увео је један од најстрожијих карантина, тобож у име очувања живота грађана Србије и заустављања ширења вируса на организован начин, иако је већ на први поглед било јасно да је то потпуно ван разума и рационалности.

И пензионере је "затамничио".

- У својој незајажљивости Вучић је грађане Србије старије од 65 година ставио у једну врсту затвора, забранивши им излазак из станова и кућа. Поразно је што је злоупотребио уставну и законску функцију председника Републике тако што је управљао Кризним штабом који иначе формира Влада Србије. Ставио је Кризни штаб под потпуну контролу и у име њега доносио одлуке. Лекари у оквиру Кризног штаба служили су му само да потврде оно што он "стручно" констатује.

Грађане је посебно иритирало оно што се у међувремену испоставило: лажирани су подаци о броју оболелих и преминулих.

- Све је то рађено како би пред грађанима Србије али и пред светом испало да је Србија невиђено ефикасна у борби против вируса корона. Хвалисао се како лично успева да пре свих набави медицинску опрему коју Србија није имала, посебно из Кине, чак и да су "на полу-црно" авансно плаћани респиратори, "нећу да кажем одакле", а у мају је изјавио да "подстиче" надлежне државне органе да што пре и "кад год хоће" објаве податке о томе колико је новца потрошено у пандемији за набавку респиратора и остале медицинске опреме. А није он, јадничак, крив што га нико не слуша – "надлежни", ево, ћуте и два месеца касније.

- Такође је значајно да су у Србији почетком марта расписани избори иако је корона тада увелико захватила Србију (што је једна сада већ увеклико компромитована чланица Кризног штаба касније невешто негирала, "објашњавајући" да није мислила на датум који је изговорила). С лажирањем је, тако, започето одмах, почев од скривања када се појавио први заражени. Све је чињено само због расписивања избора и благовременог

прикупљања потписа грађана за владајућу странку и пожељну опозицију. Чим је то успешно обављено, Вучић је прогласио да се земља суочила с првим зараженим и после неколико дана увео ванредно стање са полицијским часом. Током ванредног стања појављивао се на телевизијама с националном фреквенцијом и по неколико пута дневно, дајући свима до знања колико силно брине за здравље свих, посебно за "животе најстаријих". Но, "брига" му нимало није сметало да крши сва правила ванредног стања која је наметао грађанима.

На шта конкретно мислите?

- Тако је, рецимо, путовао у Мађарску, што је – према правилима која је сам издиктирао – подразумевало да, када се врати, као и сви грађани мора да проведе 14 дана у самоизолацији. Разуме се да за оног ко је изнад закона то правило није важило. Карактеристично је и да је Вучић као председник Републике – иако је реч о парламентарним изборима на којима он не учествује – ванредно стање искористио у предизборне сврхе и предизборни маркетинг за своју странку, која у кампањи практично није ни учествовала, и коалиционе партнере у оквиру његове листе. Када је оценио да због избора треба да укине ванредно стање он је то учинио нагло прогласивши победу над вирусом. Нагло укидање најоштријих мера произвело је лажни осећај сигурности, самим тим и неопрезност грађана који нису били свесни опасности, што је снажно подупрла и његова свита у лику чланова Кризног штаба, "стручно" оправдавајући релаксацију.

Чим су завршени избори показало се да подаци саопштени јавности нису тачни.

- У међувремену вирус је почео да се шири и односи свакодневно људске животе. Пошто је, по њему, успешно завршио са изборима, Вучић је поново започео панично да уводи одређене мере које су полако водиле ка успостављању новог ванредног стања. То је изазвало, најпре студенте, потом и грађане. Све што је чинио ових година испливало је на видело и најнеупућенијима показало да је он све време разним манипулацијама и пропагандом држао грађане у заблуди, многима манипулисао, посебно страхом од губитка посла, многе је на разне начине уценио а сиромашне са малим понудама поткупљивао.

Народ је много разочаран, поготово млађи нараштај. Зашто су толико гневни на актуелну власт?

- Лажи, неправде и ограничење слобода, уз огољену пропаганду, временом отрежњавају. Стање отрежњења најпре се показује као разочарање, а потом прераста у очај и бес. Александар Вучић је своју владавину претворио у низ великих обмана и превара грађана. Све је у држави узурпирао и подредио личној владавини. Млади су разочарани јер не виде могућност да се сада и у непосредној будућности остваре у Србији.

Могу ако се упишу на СНС академију.

- Вучић је поделио младе тако што је само члановима његове партије дао шансу да се запосле. Сви остали, који су многобројни, остају без те шансе. Младе посебно разочарава то што су "Вучићеве млади" најчешће на сумњив начин добили дипломе, а потом и послове и положаје за које нису способни. Последња дешавања везана за разне изборне злоупотребе још их је више уверила у Вучићеве преваре. Такође, лажи које у пандемији угрожавају људске животе показују им у којој стварности живе.

У протеклих неколико година Србију је годишње напуштало најмање 50.000 људи, међу којима су најбројнији били управо млади.

- Пандемија је показала да ће убудуће тај одлазак у Европу и свет бити ограничен и да ће млади морати да потраже излаз за свој живот у Србији. Довољан је податак да је за петнаестак дана из Европе и света у Србију дошло између 300.000 и 400.000 грађана који су имали привремене послове и да због губитка послова нису могли да у тим државама остану. Коначно су суочени да са Вучићевом владавином немају никакву перспективу и то је код њих изазвало гнев.

Вучић је на народ извео све расположиве полицијске снаге. Да ли је у питању страх или превелика мржња према неистомишљеницима?

- Извођење свих полицијских снага (редовне полиције, жандармерије, специјалних полицијских јединица, полицијске коњице, полицијских паса и оклопних полицијских возила) на демонстранте је велика злоупотреба законских овлашћења Александра Вучића, али нажалост и спремност једног броја полицијских руководилаца да се у односу

према њему понашају слугерањски.

Да ли је полиција злоупотребљена?

- Неспорно, полиција је злоупотребљена у личне Вучићеве сврхе. Она је овим чином претворена у преторијанску гарду, уместо да као институција државе осигурава јавни ред и мир. Спремност Вучића да брани узурпацију употребом силе показује његов страх и мржњу. Устрашени властодршци и мрзитељи велике су кукавице. Такви управо свој кукавичлук бране злоупотребљавајући положај. Мржња је отров који мрзитеља толико захвати да је спреман, ако му се дозволи, за разна рушилачка и злочиначка дела. Кад год самовољник на власти губи легитимитет, односно поверење грађана, он је већ у стању које се означава као кратоманска параноја.

Сумна ли он и у своје најближе сараднике?

- За то стање код вођа карактеристично је да у све сумњају, а сумња подстиче страх од противника, али и од најближих сарадника. Најближи сарадници приморани су да стално пред његовим страхом показују и доказују лојалност и да понављају славопојке о вођиној генијалности, непоновљивости и јединствености, укратко да је оно што он чини свима другима недостижно. Обожавање Александра Вучића које стално манифестују његови непосредни сарадници постаје формула одржања не само његовог положаја већ и његовог менталног здравља. Употреба страха у политици је ништа друго него показивање кукавичлука и неспремности да се суочи са реалношћу. Такве личности не могу да прихвате било какву критику и због тога су склоне да све неистомишљенике проглашавају идајницима и непријатељима.

Постоји ли граница коју Вучић неће прећи у обрачуну са људима који га не подржавају или је спреман да изазове и крвопролиће?

- Последња употреба полицијске силе над ненасилним грађанима показује да је Александар Вучић ради одржања на власти у стању да све учини, па и да употреби несразмерну силу, до крајње свирепости. Био би он спреман да власт брани и по цену крвопролића кад би то могао. Наравно, то неће моћи због тога што се органи силе неће упустити у ту опасну авантуру. Могуће је да би неки из тих служби били у стању да

његову наредбу изврше, али ипак трезвена већина, која држи до професионалних стандарда, као и закона, то не би дозволила зато што би на тај начин угрозила и своје животе. Не могу они да крену против грађана да би заштитили нечију самовољу на власти. Могу да учине нешто што би био покушај, али који би брзо ослабио и престао и на крају завршио, што би узурпатора натерало на абдикацију. Наравно, ни демократски свет не би био равнодушан на то што би он учинио својим грађанима и на свој начин би такође реаговао.

Постоји ли опасност да у једном тренутку изведе падобранце и тенкове на народ?

- Вероватно би неки од старешина из војске који су уцењени били у стању да то учине, заједно са министром Александром Вулином. Већина у војсци, а верујем и Генералштаб, не би се усудио да дозволи да се војска употреби за обрачун са грађанима. Искуство из непосредне прошлости показало је да је Слободан Милошевић 5. октобра 2000. тражио од војног врха да крене на грађане, али тог момента су генерали отказали послушност. То би се и овог пута десило.

Ако је био спреман да због изборне кампање угрози здравље целе нације, зашто не би с војском кренуо на сопствени народ?

- Наравно, био би он спреман да крене на сопствени народ, али околности су такве да би доживео одмах велики неуспех јер би управо институције отказивале такву врсту послушности.

Да ли ће ови протести уздрмати или учврстити његов режим?

- Ови протести су га већ уздрмали, а да ли ће бити угрожен његов режим показаће непосредно време. Али је чињеница да и он и режим више немају ону сигурност и стабилност коју су демонстрирали ових осам година колико су на власти. Привремено могу протести да утихну, али проблеми остају нерешени и временом ће се све више гомилати. Многе од тих проблема он не може досадашњим начином владања више да реши, односно није способан нити је у стању да се радикално промени. Радикална промена би била да се он у једном моменту призове себи, отрезни и поднесе оставку због великих злоупотреба уставних и законских овлашћења. Наравно, он нема свест о

томе нити поседује било какву савест. Он је у својој владавини показао да је од оних самовољника и узурпатора који стално демонстрирају неограничену надмоћ као свемоћ и на тај начин показао је не само нарцисоидност него и једну врсту аутизма. С друге стране стално демонстрира свезнаштво и душебризништво што је одлика омнипотентних. У психијатрији се омнипотентност карактерише као ментални поремећај.

Да ли смо из диктатуре прешли у тиранију?

- Савремени популисти нису деспоти, нити тирани или диктатори у чистом облику владања. Они у оквиру своје владавине користе карактеристике деспотског, тиранског и диктаторског понашања. У неким ситуацијама понашају се као деспоти, односно као владари и земље и неба. Такву карактеристику Вучић је показао на почетку увођења ванредног стања. Он се представљао као господар живота и смрти грађана Србије. Диктаторске карактеристике показује у облику заповести и наређења која шаље сарадницима и преко којих показује да је приграбио сву власт у своје руке. Влада је постала његов извршни сервис, а парламент гомила његових припадника који озакоњују његову самовољу.

Потчинио је и правосуђе.

- У великом делу потчинио је и правосудну власт, посебно Уставни суд, један број судија на свим нивоима судске власти, а тужилаштво – у потпуности. Тиранске карактеристике везане су не само за самовољу у владању већ и за личну корист и луксуз. Тиранина највише интересује лично богаћење помоћу којег осигурава останак на власти поткупљујући и уваљујући у корупцију, ако може, све грађане. Наравно, увлачећи грађане у корупцију и ширећи је, на крају он извлачи највећу корист. Тиранима богатство омогућава да потплаћују сараднике и у стању су да много тога што им је потребно за одржање власти купују, на пример гласове на изборима.

Како коментаришете тврдње учесника протеста да су сукобе с полицијом исценирали маскирани полицајци и криминалци које је режим убацио међу демонстранте?

- То је толико видљиво да није потребно било какво нагађање. Показало се да су се на

степеништу и улазним вратима Скупштине Србије налазили управо полицијски провокатори и доушници међу којима је вероватно било и припадника тајних служби који су у цивилу координисали изазивање немира, односно намерну провокацију полиције задужене за обезбеђење зграде. Довољни су снимци који показују да та група лако улази у хол скупштине, да циљано оштећује инвентар и да потом излази када координатор покретом изда наређење да се мирно повуку. Ове демонстрације разголитиле су договор полиције и провокатора да најпре они изазову интервенцију полиције. Снимци су показали да су ти исти провокатори полиције потом учествовали у бруталном насиљу над демонстрантима, хапсили их и приводили.

Да ли имате утисак да Вучић више неће моћи да спроведе ни једну одлуку на штету народа? Студенти су се побунили због најаве исељавана из студентских домова, а Београђани због најаве увођења полицијског часа. У оба случаја морао је да пусти.

- Његова замисао да исели студенте усред испитног рока наишла је на велико незадовољство и студенти су се истога тренутка окупили у Студентском граду и свим осталим студентским домовима у граду и кренули према Скупштини Србије. Вучића је шокирало кад је схватио да су први пут за осам година студенти спонтано и масовно изашли и то је моментално разоткрило његов страх и кукавичлук. Одмах је реаговао када су студенти пристигли пред Скупштину и брже-боље изјавио да студенти неће бити исељени из домова.

Морао је да учини нешто што до тада није радио?

- То је његов први велики пораз који га је уздрмао и показао да више не влада са оном самовољном дрскошћу којом је пркосио грађанима крајем 2018. и 2019. године. Да све за њега буде горе сам је изазвао нове демонстрације против себе само пет дана касније. Његова конференција за штампу на којој је најавио полицијски час (опет због превелике "бриге" за здравље грађана) моментално је разбеснела Београђане који су изашли пред Скупштину Србије у огромном броју. Вучић је хитро одговорио "насиљем" демонстраната и уласком у хол Скупштине како би их манипулацијом и артиљеријском пропагандном паљбом оптужио за хулиганизам, чак тероризам, како је рекао један његов блиски сарадник.

Ипак је одустао од увођења полицијског часа.

- Убрзо је, међутим, поново морао да подвије реп, рекавши да он додуше јесте за увођење ванредног стања, односно полицијског часа у Београду, али да оставља коначну одлуку Кризном штабу, иако је "уверен" да треба увести полицијски час, наговештавајући да, ето, не може ништа јер ће бити "прегласан". Наравно, све је то неуверљиво и проводно и та нова одступница само је додатно потврдила да је он у паници и да губи контролу. Непоретиве наредбе које је до сада издавао и до краја се њих придржавао, не осврћући се на критике и протесте грађана, сада је морао да коригује и да се повлачи. Силник је показао кукавичлук, што је добро и за грађане и за њега. Постао је рањив. То је стање почетка његовог владарског краја.

Стиче се утисак да он више не зна ни шта ради ни шта прича. Помиње Ђордана Бруна, стране службе, пољопривреднике и студенте назива криминалцима, прети нам укрштањем грипа и ковида у новембру...

- Све те његове изјаве показују да је он уплашен и да тражи излаз у измишљањима и лажним оптуживањима учесника протеста. Наравно, увек је најлакше психолошки пребацити кривицу на спољашње чиниоце, посебно на уплитање страних служби. Другим речима, то је покушај да се скрене пажња на његове неодмерене и неразумне потезе и да се оптуже стране службе, а још више демонстранти да су у служби страних агентура. Вучић као да баца додатно светло на сопствени очај, оптужујући грађане да су сарадници, доушници и плаћеници страних служби и да на тај начин издају своју земљу.

Како оцењујете држање опозиције у овим протестима?

- Права опозиција је она која је бојкотовала изборе. Управо она се понаша како треба, одмерено се укључивши у протесте грађана. Добро је што се опозиција која је бојкотовала изборе није укључивала тако да она то организује или да прикаже да је то она организовала јер би то био потпуно погрешан потез. Опозиција је окупљањем грађана другог дана протеста на платоу испред Филозофског факултета показала да на разуман и рационалан начин подржава спонтаност грађанског демонстрирања. Такође, опозиција је показала да се не треба насиљем супротстављати Вучићу. Насиље је оставила њему да се служи. За опозицију тек долазе дани када ће моћи да прикаже шта треба да чини да заустави самовољу Александра Вучића.

Да ли је опозиција на последњим изборима доживела пораз или катарзу?

- Опозиција се на овим изборима, бојкотујући их, ослободила сопствених калкуланата и на тај начин послала их у политичку неупотребљивост. То је велики добитак за опозицију. Њена доследност, коју је показала бојкотујући изборе, временом ће подићи њен углед код грађана. Опозиција није изашла на изборе за које се унапред знало да ће бити злоупотребљени на различите начине, односно да ће бити фалсификовани и лажни.

Треба ли опозиција да заједно с народом истраје у испуњењу захтева које је саопштила 8. јула на платоу испред Филозофског факултета и на који начин?

- Наравно, треба да истраје у испуњењу захтева на тај начин што ће не само демонстрацијама, односно протестима, већ и грађанском непослушношћу инсистирати на њиховом испуњењу. Упорношћу, истрајношћу и одговорношћу опозиција ће створити услове да је грађани озбиљно прихвате, али и да се сви у институцијама замисле када препуштају да се незаконитим понашањем и нечињењем или прећуткивањем урушавају њихове институције. Опозиција је неизласком на изборе показала да је у стању да се због општег добра и јавног интереса одрекне малих привилегија које би биле личне природе у лажном Вучићевом парламенту.

Како Вучића као председника државе приморати да схвати да мора да испоштује преко четири и по милиона пунолетних грађана Србије који не гласају за њега?

- На томе треба да раде опозиција и сва грађанска удружења у наредном периоду. Они треба да бележе и реагују на све незаконитости, али и на незајажљивост када је у питању присвајање буџетских средстава или злоупотреба положаја која служи пљачкању грађана. Такође, да показују како се угрожавају права и слободе грађана. Да покажу грађанима како их Александар Вучић третира као грађане другог реда и често као непријатеље државе. На тај начин ће се трезнити и грађани и сви који раде у институцијама а виде шта с њима чине и како их злоупотребљавају послушни руководиоци. Све то ће временом приморати Вучића да поднесе оставку или распише нове изборе у којима би били раздвојени локални и парламентарни и прихвати услове за слободне и фер изборе који су традиција у демократским порецима.

(Директно.рс)